

Työeläkelaitoksille

EU-SÄÄNNÖSTEN MUKAISET TYÖELÄKKEIDEN TARKISTUSHAKEMUKSET SUOMI -
RUOTSI -TILANTEISSA.

Yleistä

Asetuksen 1408/71 (94.5 artikla) mukaan eläke, joka on myönnetty ennen asetuksen voimaantuloa jäsenvaltiossa, voidaan **eläkkeensaajan hakemuksesta** muuttaa asetuksen säännösten mukaan määräytyväksi.

Suomessa tarkistusmenettely hoidetaan erikseen työeläkejärjestelmässä ja kansaneläkejärjestelmässä. Suomessa asuva eläkkeensaaja voi pyytää työeläkkeen tarkistusta tätä tarkoitusta varten laaditulla Eläketurvakeskuksen lomakkeella (ETK 2157) tai vapaamuotoisella kirjeellä.

Jos tarkistuspyyntö on jätetty toiseen EU/ETA-maahan, joka on eläkkeensaajan asuinmaa, se huolehtii tarkistusmenettelystä. Jos toisesta EU-maasta tulee eläkehakemuslomake, sitä ei tulkita tarkistushakemukseksi. Sitä pidetään tarkistushakemuksena vain, jos lomakkeella selvästi ilmoitetaan, että henkilö pyytää eläkkeensä tarkistamista EU-säännösten mukaiseksi.

Asetuksen säännökset ovat tulleet voimaan ETA-maissa 1.1.1994, joten niitä sovelletaan vuoden 1994 alusta lukien. Säännöksissä ei ole rajattu säännösten soveltamisen ulkopuolelle eläkkeitä, joissa eläketahtuma on sattunut ennen säännösten voimaantuloa. Asetuksen mukaan ei myöskään saavuteta oikeuksia ajalta ennen päivää, jolloin sitä alettiin soveltaa jäsenvaltiossa (94.1 artikla).

Eläketurvakeskus on antanut yleiskirjeissä A 70/93 ja C 7/93 tarkistushakemusten käsittelyohjeita.

Eläketurvakeskus toimittaa työeläkelaitoksiin käsiteltäväksi tarkistushakemuksia, joihin se on hankkinut jo tarvittavat tiedot työeläkkeen laskentaa varten. Osa hakemuksista on aikaisemmin toimitettu työeläkelaitoksiin. Mikäli näiden hakemusten käsittelyssä ilmenee, että kaikkia tarvittavia tietoja ei ole saatu, pyydetään ne ohjeitten mukaan Eläketurvakeskuksen kautta.

20.9.1996

16/96

Seuraavassa on ohjeita siitä, miten lähinnä Suomi-Ruotsi -tarkistushakemustilanteissa Suomessa toimitaan.

TARKISTUSTA HAKEVA HENKILÖ ASUU SUOMESSA

1

TILANNE I

Vanhuuseläkkeet

Ruotsi ei laske vanhuuseläkkeitään uudelleen riippumatta siitä, ovatko eläkkeet alkaneet työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeinä. Ruotsi antaa asiasta hylkäävän päätöksen muutoksenhakuohjeineen suoraan eläkkeensaajalle. Ruotsin päätöskopio ja Ruotsin vakuutuskaudet (E205/S) sekä eläkkeensaajan hakemus ja Suomen vakuutuskaudet (E205/FIN) toimitetaan Eläketurvakeskuksen kautta teoreettiseen työeläkelaitokseen.

Koska Ruotsin eläkkeen määrässä ei tapahdu muutoksia, ja Suomesakaan vanhuuseläkkeenä alkanut eläke ei muutu, työeläkelaitos lähettää eläkkeensaajalle vapaamuotoisen ilmoituksen siitä, että eläkkeiden yhteismäärä ei muutu.

Lisäksi olisi ilmoituksessa oltava maininta siitä, että eläkkeensaaja voi halutessaan saada erillisen valituskelpoisen päätöksen Suomen ratkaisusta.

Tietoliikenne

Työeläkelaitos laatii eläketapahtumailmoituksen pääosin yleiskirjeen C 1/94 kohdan 2.3.3.2 "Eläkettä ei muuteta ETA-eläkkeeksi" mukaan. Ilmoitukseen merkitään asia-kohtaan tunnus 1, eläkelajin toiseen osaan tunnus E ja ratkaisu-kohtaan 3V. Muilta osin ilmoitus täytetään kuten raukeamisilmoitus. Tällöin hakemuksen vireilläolotiedot poistuvat VIRE-rekisteristä.

Ruotsin antamaa hylkäävää päätöstä ei talleteta eläketapahtumarekisteriin.

2

TILANNE II

Työkyvyttömyyseläkkeet

Aikaisempien laskentasääntöjen mukaan

SUOMESTA TÄYSITEHOINEN ELÄKE RUOTSISTA VAPAAKIRJAELÄKE

Tässä tilanteessa eläkkeiden yhteismäärä ei muutu, koska Ruotsi tulkitsee tällä hetkellä asetuksen 1408/71 eläkkeen tarkistusta koske-

20.9.1996

16/96

via säännöksiä siten, että asetuksen säännökset eivät voi synnyttää Ruotsin tulevan ajan oikeutta, jollei sitä eläketapahtumahetkellä voimassa olleen kansallisen lainsäädännön mukaan ollut eläketapahtumahetkellä.

Ruotsi ei laske vapaakirjana myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä uudelleen, vaan antaa asiasta hylkäävän päätöksen muutoksenhakuohjeineen suoraan hakijalle. Ruotsin päätöskopio ja Ruotsin vakuutuskaudet (E205/S) sekä eläkkeensaajan hakemus ja Suomen vakuutuskaudet (E205/FIN) toimitetaan Eläketurvakeskuksen kautta teoreettiseen työeläkelaitokseen.

Koska Ruotsin eläkkeen määrä ei muutu, Suomi ei voi pienentää täysitehoista eläkettä pohjoismaisen sopimuksen 15 artiklan mukaisesti, sillä osittamisen edellytyksenä on, että vähintään kahdessa maassa on oikeus tulevan ajan eläkkeeseen. Työeläkelaitos lähettää vapaamuotoisen ilmoituksen eläkkeensaajalle siitä, että eläkkeiden yhteismäärä ei muutu. Ilmoituksessa tulisi olla myös selvitys siitä, että Ruotsi ei tällaisessa tilanteessa muuta eläkkeensä määrää ja että eläkkeensaaja voi halutessaan saada erillisen valituskelpoisen päätöksen Suomen ratkaisusta.

Tietoliikenne

Menetellään kuten kohdassa 1 Vanhuuseläkkeet.

3

TILANNE III

Työkyvyttömyyseläkkeet

Aikaisempien laskentasääntöjen mukaan

SUOMESTA VAPAAKIRJAELÄKE RUOTSISTA TÄYSITEHOINEN ELÄKE

Tässä tilanteessa eläkkeiden yhteismäärä voi muuttua, koska Suomi tarkistaa vapaakirjansa asetuksen 1408/71 liitteen VI mukaiseksi tulevan ajan pro rata eläkkeeksi eli Suomi liittää vapaakirjaansa osan tulevaa aikaa. Tällöin Ruotsi soveltaa pohjoismaisen sopimuksen 15 artiklaa ja näin ollen Ruotsi pienentää omaa täysitehoista eläkettään osittamalla tulevan ajan.

Suomi menettelee edellä kuvatulla tavalla saatuaan Ruotsista tiedon siitä, onko eläkkeensaaja tullut Ruotsissa työkyvyttömäksi työsuhteen tai ammatinharjoittamisen aikana.

20.9.1996

16/96

3.1.

Ruotsin vastaus-kyllä

Jos Ruotsin vastaus on *kyllä*, (henkilö on tullut työkyvyttömäksi työsuhteen tai ammatinharjoittamisen aikana) Ruotsi laskee ATP-eläkkeen määrän ennen ja jälkeen 1.1.1994, toimittaa eläkkeen määrät, vakuutuskaudet ja mahdollisen regressivaatimuksensa Eläketurvakeskukselle. Ruotsi lähettää myös laskelman kansaneläkkeen muutoksesta, jonka eläkelaitos voi toimittaa eläkkeensaajalle tiedoksi.

Tämän jälkeen Eläketurvakeskus toimittaa yllä olevat tiedot sekä tarkistushakemuksen ja vakuutuskaudet(E 205/FIN) teoreettiselle eläkelaitokselle, joka tekee laskelman Suomen ja Ruotsin työeläkkeiden yhteismäärästä. Teoreettinen eläkelaitos jakaa tarkistushakemuksen seurannaislaitokselle vain silloin, kun seurannaislaitoksen eläkkeen määrä nousee.

Eläkelaitos lähettää eläkkeensaajalle vapaamuotoisen kirjeen laskelmineen, jossa ilmoitetaan että eläkkeensaajalla on kuusi kuukautta aikaa ratkaista, haluaako hän Suomen ja Ruotsin työeläkkeensä asetuksen säännösten mukaan laskettuina. Näin hänelle on varattu aikaa selvittää mahdolliset vaikutukset verotukseen ja Suomen kansaneläkkeeseen.

Eläkkeensaajan vastaus -kyllä

a)

Jos eläkkeensaajan vastaus on *kyllä*, asiasta annetaan muutoksenhakuohjeella varustettu päätös, joka lähetetään eläkkeensaajalle ja kopio päätöksestä Eläketurvakeskukselle. Päätöksessä ilmoitetaan, mistä ajankohdasta tarkistettu eläke maksetaan, miltä ajalta takautuva eläke on pidätetty ja mitä vakuutuskausia eläkettä laskettaessa on otettu huomioon.

Eläketurvakeskus toimittaa tiedot Ruotsiin yhteydenpitomakkeella (E001) sekä päätöskopion. Ruotsi antaa päätöksen muutoksenhakuohjeineen ja toimittaa sen suoraan eläkkeensaajalle sekä kopion Eläketurvakeskukselle liittäen mukaan mahdollisen yksilöidyn regressivaatimuksensa. Regressivaatimus välitetään edelleen eläkelaitokseen.

Tietoliikenne

Seurannaislaitoksen ei tarvitse ilmoittaa tarkistuspyyntöä vireille ETK:n vireilläolorekisteriin, koska päätös voidaan tehdä välittömästi.

Sekä teoreettinen että seurannaislaitos laativat eläketapahtumailmoitukset samojen sääntöjen mukaisesti. Kun eläketapahtumailmoitus

20.9.1996

16/96

talletetaan, vireilläolotiedot poistuvat, sillä päätösten yhteenvedoa (E211) ei laadita.

Yleiskirjeen C 1/94 kohdan 2.3.3.1 "Eläke on muuttunut ETA-eläkkeeksi" ohjeet ovat pääperiaatteiltaan voimassa. Kuitenkin tässä tiedotteessa tarkistetaan tietojen " myöntöperuste" ja "EU-osan laskusääntötunnus" ohjeita.

Ilmoitukseen merkitään seuraavat tiedot:

- asiaksi 2L,
- eläkelajin toisen osan tunnuksiksi E,
- ratkaisuksi 1V tai 1F,
- myöntöperusteeksi 2E tai 2M, (koodia N ei voi näissä tapauksissa käyttää)
- eu-/eta-osan määrä ja laskusääntötunnukseksi P (eläketapahtumakortin ruutu 69, c-osa). Julkisen sektorin eläkelaitokset eivät ilmoita näitä tietoja,
- teoreettisen eläkkeen määrä kohtaan "vähimmäiseläke",
- alkamisajaksi 1.1.1994 tai jos tarkistusta on haettu 1.1.1996 jälkeen, alkamisaika on hakemuksen jättämistä seuraavan kuukauden ensimmäinen päivä ja
- alkuperäinen alkamisaika on kansallisen eläkkeen alkuperäinen alkamisaika.

Muut tiedot täytetään kuten työkyvyttömyyseläkkeissä yleensäkin.

Ruotsin päätökset

Ruotsin päätöstiedot talletetaan eläketapahtumarekisteriin Eläketurvakeskuksessa. Eläkelaji on 0UE ja myöntöperuste 1N.

Tiedoksiotteet

Tiedoksiotteiden perusteella seurannaislaitoksessa ei ryhdytä toimenpiteisiin ellei ole erityistä syytä. Jos eläkkeen määrä ei nouse, aikoinaan myönnetty kansallinen eläke jää sellaisenaan eläketapahtumarekisteriin EU-eläkkeeseen rinnalle.

Eläkkeensaajan vastaus -ei

- b) Eläkelaitos odottaa eläkkeensaajan vastausta kuusi kuukautta. Jos eläkkeensaajan vastaus on *ei tai mitään ei kuulu*, eläkelaitos toimittaa Eläketurvakeskukselle rauettamisratkaisusta kirjallisen tiedon, joka lähetetään Eläketurvakeskuksen kautta Ruotsiin yhteydenpitomakkeella (E001).

Tietoliikenne

Menetellään kuten kohdassa 1 Vanhuuseläkkeet.

20.9.1996

16/96

3.2.

Ruotsin vastaus-ei

Jos Ruotsin vastaus on *ei* (henkilö ei ole tullut työkyvyttömäksi työsuhteen aikana), eläkelaitos menettelee kuten vanhuuseläkkeiden osalta.

Ruotsi on myös näiden tapausten osalta antanut hylkäävän päätöksen, jota ei vielä ole postitettu suoraan eläkkeensaajalle, koska Suomen työeläkelaitos ei vielä ole ottanut kantaa asiaan. Ruotsi on näissä tapauksissa toimittanut hylkäävät päätökset Eläketurvakeskukselle, joka lähettää ne edelleen teoreettiselle eläkelaitokselle.

Eläkelaitos toimittaa näissä tapauksissa eläkkeensaajalle Ruotsin hylkäävän päätöksen yhdessä oman ilmoituksensa kanssa.

Ilmoituksessa olisi oltava maininta siitä, että eläkkeensaaja voi halutessaan saada erillisen valituskelpoisen päätöksen Suomen ratkaisusta.

Tietoliikenne

Menetellään kuten kohdassa 1 Vanhuuseläkkeet.

4

TILANNE IV

Työkyvyttömyyseläkkeet

Aikaisempien laskentasääntöjen mukaan

SUOMESTA VANHAN POHJOISMAISEN SOPIMUKSEN 23 ARTIKLAN MUKAINEN ELÄKE

RUOTSISTA VANHAN POHJOISMAISEN SOPIMUKSEN 23 ARTIKLAN MUKAINEN ELÄKE

Tässä tilanteessa eläkkeiden yhteismäärä voi muuttua koska kumpikin maa joutuu laskemaan eläkkeensä uudelleen. Ruotsi korottaa vapaakirjaeläkettään, jos koko tulevan ajan osuus on maksettu Suomesta vanhan pohjoismaisen sopimuksen perusteella. Suomi puolestaan pienentää täysitehoisen eläkkeensä pohjoismaisen sopimuksen 15 artiklan mukaisesti.

Myös silloin, jos koko tulevan ajan osuus on maksettu Ruotsista vanhan pohjoismaisen sopimuksen perusteella, Ruotsi pienentää eläkettään ja osittaa tulevan ajan uuden pohjoismaisen sopimuksen 15 artiklan mukaisesti. Suomi vastaavasti korottaa vapaakirjaeläkkeensä saman artiklan perusteella.

20.9.1996

16/96

Ruotsi laskee ATP-eläkkeensä määrän ennen ja jälkeen 1.1.1994 sekä toimittaa määrät ja vakuutuskautensa (E205/S) ja mahdollisen regressivaatimuksensa Eläketurvakeskukselle. Tämän jälkeen Eläketurvakeskus toimittaa tiedot teoreettiselle eläkelaitokselle, joka tekee laskelman työeläkkeiden yhteismäärästä ja lähettää sen hakijalle.

Ruotsi tekee myös laskelman kansaneläkkeen määrästä, joka voidaan lähettää eläkkeensaajalle tiedoksi.

Saatuaan vastauksen hakijalta eläkelaitos toimii kuten edellä kuvatussa tilanteessa III. Lisäksi työeläkelaitoksen mahdollinen yksilöity regressivaatimus välitetään Eläketurvakeskuksen kautta Ruotsiin yhteydenpitomakkeella (E001).

Tietoliikenne

Työeläkelaitos laatii eläkkeestä eläketapahtumailmoituksen edellä olevan kohdan 3.1. mukaan kuitenkin ottaen huomioon että eläkkeen määrä voi nousta tai vähentyä.

Näissä tapauksissa on myöntöperusteeksi **merkittävä 1N,3N,1S tai 3S**. Eläketapahtumarekisterissä on voimassaolevissa päätöstiedoissa myöntöperustetietoina 1P, 3P, 1R tai 3R.

TYÖELÄKKEIDEN TARKISTUSTA HAKEVA HENKILÖ ASUU RUOTSISSA

Jos Ruotsissa asuva henkilö on hakenut työeläkkeiden tarkistusta, ja Ruotsi pyytää Suomesta tietoa työeläkkeen määrästä ennen ja jälkeen 1.1.1994, teoreettinen työeläkelaitos laskee määrät. Kirjallinen ilmoitus määristä lähetetään Eläketurvakeskukselle edelleen Ruotsiin toimitettavaksi.

Ennen mahdollisen tulevan ajan prorata-eläkkeen laskemista, eläkelaitoksen on kuitenkin selvitettävä, tuliko eläkkeensaaja työkyvyttömäksi Ruotsissa työsuhteen tai yrittäjätoiminnan aikana. Jollei tätä saada selville, Ruotsiin ilmoitetaan ettei Suomen työeläkkeen määrä muutu EU-säännösten mukaan laskettuna.

Kun eläkelaitos on ilmoittanut Eläketurvakeskuksen välityksellä Ruotsiin työeläkkeen määrät, eläkelaitos jää odottamaan Ruotsin ilmoitusta siitä, onko eläke tarkistettava vai ei.

Kun vakuutuskassa ilmoittaa, että eläkkeenhakija haluaa eläkkeensä asetuksen mukaisena, eläkelaitos antaa valituskelpoisen päätöksen ja menettelee kuten Suomessa tehtyjen hakemusten kohdalla.